

Littafin Yowel da Ikilisiyar Adventist ta Bakwai ta Laodiceya - Lamba Arba'in da Shida

Jeff Pippenger

2026-02-12

Lamba Arba'in da Shida

Kaisariya Filibi zuwa Kaisariya Maritima na wakiltar lokacin daga awa ta uku zuwa awa ta tara, wanda aka raba a awa ta shida. Rarrabuwar Kaisariya zuwa Kaisariya ita ce Dutsen Sāke-Kamanni. Dutsen Sāke-Kamanni yana daidaita wasu layuka biyu zuwa ga alamar-hanya ta mataakai uku wadda take gabatar da dokar Lahadin Fentikos da kwanaki biyar.

A kan Dutsen, Allah Uba ya yi magana a karo na biyu. Karon farko da ya yi magana shi ne a baftismar Almasihu, karo na karshe kuwa shi ne daf da gicciye.

Yanzu raina yana cikin tashin hankali; kuma me zan ce? Uba, ka cece ni daga wannan sa'a; amma saboda wannan dalili ne na zo ga wannan sa'a. Uba, ka daukaka sunanka. Sai kuwa wata murya ta fito daga sama, tana cewa, Na riga na daukaka shi, kuma zan sāke daukaka shi. Saboda haka taron mutanen da suke a tsaye a wurin, suka ji ta, suka ce an yi tsawa: waɗānsu kuma suka ce, Wani mala'ika ne ya yi magana da shi. Yohanna 12:27–29.

Allah yana daukaka sunansa sa'ad da Ya hatimce dubu ɗari da arba'in da huɗu, ya kuma rubuta sunansa a kansu.

Wanda ya yi nasara zan mai da shi ginshiki a cikin Haikalin Allahna, kuma ba zai kara fita waje ba har abada; kuma zan rubuta a kansa sunan Allahna, da sunan birnin Allahna, wato sabuwar Urushalima, wadda take saukowa daga sama daga wurin Allahna: kuma zan rubuta a kansa sabon sunana. Mai kunne, bari ya ji abin da Ruhu yake faɗa wa ikkilisiyoyi. Ru'ya ta Yohanna 3:12, 13.

A kan Dutsen Sauyawar Siffa, Bitrus, Yakub da Yohanna ne kaɗai almajiran da suke a wurin, kamar yadda suka kasance a tashin 'yar Yayirus daga matattu, haka kuma a Getsamani. Getsamani, kamar furcin Uba a Yohanna sura ta goma sha biyu, ya zo ne dab da gicciye. Getsamani na nufin “matsewar mai,” yana bayyana gwajin mai na budurwai. Getsamani shi ne “rikici” da ke kawo rai “fuska da fuska da mutuwa,” kuma budurwai masu hikima suna cin nasara a gwajin, gama a gwajin haikali na biyu sun zo fuska da fuska da rai, kamar yadda Yesu ya koyar “fuska da fuska” na kwanaki talatin.

Lokaci na farko da Uba ya yi magana shi ne a baftismar Almasihu, kuma lokaci na farko da ya ware Bitrus, Yakubu, da Yohanna kaɗai shi ne lokacin da aka ta da 'yar Yayirus mai shekara goma sha biyu daga matattu. Tashin wannan budurwa mai shekara goma sha biyu daga matattu ya yi daidai da baftismar Almasihu, wadda ke zama alamar ikon tashin matattu. Tashin 'yar Yayirus daga matattu ya yi daidai da baftismar Almasihu da Kaisariya Filibbi. Getsamani da damuwar Almasihu lokacin da Uba ya yi magana jim kaɗan kafin gicciye sun yi daidai da Kaisariya

Maritima.

Layi bisa layi, Bitrus yana wakiltar mutum dubu d'ari da arba'in da hudu wadanda aka hatimce a Kaisariya Filibbi, sa'ad da aka canja sunan Simon Barjona ya zama Bitrus. Da zarar an hatimce shi a Panium, wato Kaisariya Filibbi, Bitrus ya tafi zuwa sa'a ta shida ta Dutsen, inda aka daga shi kamar tuta yayin da yake ci gaba domin amsa kiran Karnilius a Kaisariya Maritima. A Kaisariya Filibbi, Bitrus ya bar taron sansanin Exeter da hatimin Allah da kuma sakon Kukan Tsakar Dare domin ya shelanta. Sakon Musulunci, kamar yadda ake wakilta shi ta wurin idin kahoni, yana daukar Bitrus gaba zuwa Kaisariya ta bakin teku. Sakon Musulunci yana daga Bitrus zuwa gaban idanun duniya, gama Bitrus ya riga ya yi annabcin isowar Musulunci a gaba da idin kahoni.

Ga shi, zan aiko muku da Iliya annabi kafin zuwan babban rana mai ban tsoro ta Ubangiji: Kuma zai juya zuciyar ubanni zuwa ga 'ya'ya, da zuciyar 'ya'ya zuwa ga ubanninsu, kada in zo in bugi kasa da la'ana. Malachi 4:5, 6.

Sako a kan sako, sakon Iliya shi ne sakon da tushensa yake a kan daidaita ubannai da 'ya'yansu. Iliya shi ne Uba Miller, wanda yake misalta 'ya'yansa. Dubu d'ari da arba'in da hudu su ne 'ya'yan William Miller, kuma mai da zukatan Miller ga 'ya'yansa shi ne daidaita tarihin Milleriyawa da tarihin Iliya, haka kuma Yahaya Mai Baftisma da manzon da ake dangantawa da dubu d'ari da arba'in da hudu. Wani dangare na daidaituwar wadannan layuka hudu shi ne cewa a cikin kowace tarihin gwaji na Iliya, Yahaya, da Miller, sakon gaskiya ta wannan lokaci kadai shi ne sakon da ya zo ta bakin manzon.

Sai Iliya Batishbe, wanda yake daya daga cikin mazaunan Gilead, ya ce wa Ahab, "Muddin Ubangiji Allah na Isra'ila, wanda a gabansa nake tsaye, yana raye, ba za a yi raba ko ruwan sama a cikin wadannan shekarun ba, sai dai bisa ga maganata." 1 Sarakuna 17:1.

'Yar'uwa White ta bayyana a sarari cewa wadanda ba su karfi sakon Yohanna ba, wanda Yesu ya bayyana a matsayin Iliya, ba za su amfana da koyarwar Yesu ba; haka kuma, wadanda suka fi sakon Miller, wanda aka wakilta a matsayin sakon mala'ika na fari, ba za su amfana da sakon mala'ika na biyu ba. Tare da sanarwar Iliya cewa ruwan sama zai zo ne kawai bisa ga umarninsa, akwai gwaji na karshe da ya haɗa da umarnin a zaɓi tsakanin sakon Iliya ko sakon Ba'al. Alamar annabci ta "har yausha" ta daidaita Dutsen Karmel na Iliya da dokar Lahadi.

Saboda haka Ahab ya aika zuwa ga dukan 'ya'yan Isra'ila, ya kuma tara annabawan a Dutsen Karmel. Sai Iliya ya zo gaban dukan jama'a, ya ce, Har yausha za ku yi ta tangal-tangal tsakanin ra'ayoyi biyu? In Ubangiji ne Allah, ku bi shi; amma in Ba'al ne, sai ku bi shi. Amma jama'ar ba su amsa masa ko kalma daya ba. Sa'an nan Iliya ya ce wa jama'ar, Ni, ni kadai ne, na rage a matsayin annabin Ubangiji; amma annabawan Ba'al mutum d'ari hudu da hamsin ne. To, sai su ba mu bijimai biyu; su kuma zaɓi bijimi daya domin kansu, su yanka shi gunduwa-gunduwa, su dora shi a kan itace, amma kada su sa wuta a farkashinsa; ni kuma zan shirya dayan bijimin, in dora shi a kan itace, ni ma kuma ba zan sa wuta a farkashinsa ba. Ku yi kira ga sunan allolinku, ni kuma zan yi kira ga sunan Ubangiji; Allah kuwa wanda ya amsa da wuta, shi ne Allah. Dukan jama'ar kuwa suka amsa suka ce, Maganar nan ta yi kyau. 1 Sarakuna 18:20-24.

Jarrabawar Karmel tana nufin zaɓi ne tsakanin sakonni biyu. Jarrabawa ce tsakanin annabci na gaskiya da na karya, da kuma tsakanin ɗan aiken nan Iliya da annabawan da suke zaune a teburin Jezebel. Maganar ta shafi ɗan aiken da sakon. A shekara ta 1844, an maimaita Karmel sa'ad da Ubangiji ya kawo wata jarrabawa wadda ta bayyana Miller a matsayin annabi na gaskiya, kuma sakon Miller a matsayin rafa da ruwan sama. Bambancin da ke tsakanin annabi na gaskiya da saƙo na gaskiya, a saƙanin annabi na karya da saƙon karya, an wakilta shi a taron sansanin Exeter ta wurin tantin Exeter da tantin ƙungiyar Watertown. Alfarwowi biyu masu wakiltar na gaskiya a saƙanin na karya. Bambancin da aka yi a Karmel da tarihin shekara ta 1844 an gano shi a Kaisariya Filibbi sa'ad da aka hatimce Bitrus kuma aka ɗaga shi zuwa Dutsen a matsayin tuta. An ɗaga shi ne domin ya bayyana cewa saƙonsa shi ne kaɗai saƙon gaskiya na ruwan sama na ƙarshe. An ɗaga shi sa'ad da annabcinsa ya cika.

Idin ƙahoni shi ne na uku kuma gwajin tantancewa a cikin zamanin Fentikos, kuma kafin wannan gwajin tantancewa Bitrus ya bayyana cewa za a saki Musulunci domin ya nuna farkon shelar Kukan Tsakar Dare. Cikar annabci ce ta haifar da bambanci tsakanin Milleriyawa da Furotesta, waɗanda suke wakiltar mutanen tsohon alkawari da ake wucewa a kansu. Iliya da kansa ya kashe annabawan karya, da zarar an bayyana bambanci tsakanin na gaskiya da na karya. Ana yin wannan bambanci a idin ƙahoni, sa'ad da annabcin da ya shafi Musulunci ya cika.

Kukan Tsakar Dare na tarihin Millerite annabta ce da aka gyara, sa'an nan kuma aka cika ta. An cika ta a ranar 22 ga Oktoba, 1844, alhali fahimtar Miller ta asali game da Kukan Tsakar Dare ita ce shekarar 1843. Samuel Snow yana wakiltar gyaran sakon, kuma sakonsa ya zama sananne a matsayin sakon Kukan Tsakar Dare na “gaskiya”.

Shekarar 1844 ta kasance wata kwatanci ta bambanci tsakanin sakon Miller da sakon Furotestoci. A cikin tsarin gwaji, Furotestocin Miller ya kashe su, sa'an nan suka zama Furotestantism mai ridda, 'ya'yan Rome, firistocin Jezebel. An bayyana wannan bambanci ta hanyar ko dai karɓa ko ƙin karɓar sakon annabci. Tare da Yohanna da Miller, sakon annabci ya tona asirin sakon karya na mutanen alkawari na ɗa da ake wucewa a barsu. Sakon Iliya ya yi ikirarin cewa ba za a yi ruwan sama ba sai da maganarsa, kuma bayan shekaru uku da rabi, za a bayyana gwajin wannan ikirari.

Sai ya zama, da Ahab ya ga Iliya, Ahab ya ce masa, Ashe kai ne mai damun Isra'ila? Sai ya amsa ya ce, Ba ni ne na dami Isra'ila ba; kai ne da gidan ubanka, domin kun rabu da umarnan Ubangiji, kai kuma ka bi Ba'alai. To, yanzu sai ka aiki a tattaro mini dukan Isra'ila zuwa Dutsen Karmel, da annabawan Ba'al mutum ɗari huɗu da hamsin, da annabawan Ashera mutum ɗari huɗu, waɗanda suke cin abinci a teburin Jezebel. 1 Sarakuna 18:17–19.

Bambanci tsakanin na karya da na gaskiya, ko dai manzon ne ko kuma sakon, an bayyana shi ne ta cikin wani tsari na gwaji wanda ya haɗa da zarge-zarge a kan sakon da kuma a kan manzon. Iliya shi ne wanda aka zarga da jawo wa Isra'ila wahala, domin sakonsa ya tsayar da ruwan sama. Da a ce ruwan sama ya ci gaba da sauka a Isra'ila, da ba a ta da wata magana game da Iliya ba. Batun ya ta'allaka ne a kan annabcin Iliya, da kuma cikar sa a cikin tsawon shekaru uku da rabi.

Lokacin da Bitrus yake a gwajin tantancewa na Kaisariya Filibi, wanda shi ne idin ƙahoni, kuma har ila yau inda aka kwance jaki, ana yi wa farkon sakon Kukan Tsakar Dare alama. Bitrus, kamar

Iliya, ya shaida tabbatsuwar annabcin da ya yi, kuma an nuna bambanci tsakanin na gaskiya da na karya domin kowa ya gani. Tabbatsuwar annabcin an wakiltar ta idin kahoni—wanda shi ne gwajin tantancewa. An yi wa annabcin kwatanci ta wurin duka 1840 da 1844, inda ake gyara wani annabci sannan daga bisani ya cika. Annabcin Josiah Litch da aka gyara ya ba mala'ika na fari iko a ranar 11 ga Agusta, 1840, kuma Snow ne ya gyara annabcin shekarar 1843 da Miller ya yi.

“A cikin shekarar 1840 wani abin mamaki na cikas annabci ya tayar da sha'awa mai yaduwa. Shekaru biyu kafin haka, Josiah Litch, daya daga cikin manyan masu wa'azin zuwan Almasihu na biyu, ya wallafa bayani a kan Ru'ya ta Yohanna 9, yana annabta faduwar Daular Ottoman. Bisa ga lissafinsa, wannan iko zai rushe... a ranar 11 ga Agusta, 1840, sa'ad da za a iya sa ran ikon Ottoman a Constantinople zai karya. Kuma wannan, na gaskata, za a ga cewa haka ne.”

“A daidai lokacin da aka kayyade, Turkiyya, ta wurin jakadunta, ta amince da kariyar kasashen Turai masu kawance, ta haka kuwa ta sa kanta karkashin ikon kasashe Kirista. Wannan al'amari ya cika annabcin daidai. Sa'ad da aka san da wannan, tarin mutane masu yawa suka gamsu da daidaiton ka'idodin fassarar annabci da Miller da abokan aikinsa suka runguma, kuma aka ba motsin zuwan Almasihu wani gagarumin kafi. Mutane masu ilimi da matsayi suka hada kai da Miller, cikin wa'azi da kuma cikin wallafa ra'ayoyinsa, kuma daga 1840 zuwa 1844 aikin ya yadu da sauri.” The Great Controversy, 334, 335.

Annabcin Litch yana game da Musulunci, kuma annabcin Snow yana game da kofar da aka rufe. Sa'ad da annabcin Litch ya cika, an karfi tsarin fahimtar da ya tabbatar da sakon, kuma wadanda suka karfi sakon suka “hadi kai” da mai isar da sakon. An gane duka sakon da kuma mai isar da sakon cikin cikas annabcin. Annabcin Litch yana game da Musulunci, kuma annabcin Snow yana game da kofar da aka rufe.

“Na ga mutanen Allah suna cikin farin ciki da bege, suna jiran Ubangijinsu. Amma Allah ya yi nufin ya gwada su. Hannunsa ya rufe wani kuskure a cikin lissafin zamani na annabci. Wadanda suke jiran Ubangijinsu ba su gano wannan kuskuren ba, kuma ma mafi ilimi daga cikin mutanen da suka yi hamayya da lokacin su ma sun kasa ganinsa. Allah ya yi nufin mutanensa su gamu da abin bakin ciki. Lokacin ya wuce, kuma wadanda suka yi jira da farin cikin bege ga Mai Ceton su suka zama masu bakin ciki da karayar zuciya, alhali kuwa wadanda ba su kaunaci bayyanuwar Yesu ba, amma suka rungumi sakon saboda tsoro, suka yi murna cewa bai zo a lokacin da ake tsammani ba. Ikararin bangaskiyarsu bai taba zuciya ba, bai kuma tsarkake rayuwa ba. Wucewar lokacin an tsara shi sosai domin ya tona irin wadannan zukata. Su ne na farko da suka juya suka yi ba'a ga masu bakin ciki, wadanda suka yi takaici, wadanda kuwa da gaske suka kaunaci bayyanuwar Mai Cetonsu. Na ga hikimar Allah cikin gwada mutanensa da ba su jarabawa mai tsanani domin a gano wadanda za su ja da baya su komo a lokacin gwaji.”

“Yesu da dukan rundunar samaniya suka dubi wadanda, cikin dadadden bege, suka dade suna marmarin ganin Wanda rayukansu suke kauna, da tausayi da kauna. Mala'iku suna shawagi a kewayensu, domin su karfafa su a lokacin gwajinsu. Wadanda suka yi sakaci da karfi sakon samaniya aka bar su cikin duhu, kuma fushin Allah ya kunna a kansu, domin ba su yarda su karfi hasken da Ya aiko musu daga sama ba. Wadancan masu aminci amma masu bakin ciki

saboda rashin cika fatansu, waɗanda ba su iya fahimtar dalilin da ya sa Ubangijinsu bai zo ba, ba a bar su cikin duhu ba. Aka sāke bishe su zuwa ga Littattafansu Masu Tsarki domin su binciki lokutan annabci. Hannun Ubangiji ya kau daga kan lambobin, kuma aka bayyana kuskuren. Suka ga cewa lokutan annabcin sun kai har zuwa 1844, kuma cewa hujjojin nan guda da suka gabatar don nuna cewa lokutan annabcin sun kare a 1843, su ne suka tabbatar da cewa za su kare a 1844. Haske daga Maganar Allah ya haskaka matsayinsu, kuma suka gano wani lokaci na jinkiri—‘Ko da hangen nesa ya jinkirta, ka jira shi.’ Cikin kaunarsu ga zuwan Kristi nan da nan, sun yi sakaci da lura da jinkirin hangen nesa, wanda aka kaddara ya bayyana masu jira na gaskiya. Suka sāke samun wani takamaiman lokaci. Amma duk da haka na ga cewa da yawa daga cikinsu ba su iya tashi sama da matsananciyar bakin cikin rashin cika fatarsu ba, domin su mallaki irin wannan kwazo da karfi waɗanda suka yi wa bangaskiyarsu alama a shekara ta 1843.”

“Shaidan da mala’ikunsa suka yi nasara a kansu, kuma waɗanda ba za su karɓi sakon ba suka taya kansu murna saboda hangen nesansu na nesa da hikimarsu wajen kin karɓar ruɗin nan, kamar yadda suke kiran sa. Ba su gane cewa suna kin shawarar Allah a kan kansu ba, kuma suna aiki tare da Shaidan da mala’ikunsa domin su rikitar da mutanen Allah, waɗanda suke rayuwa da aiwatar da sakon da aka aiko daga sama.”

“An tsananta wa masu bi da wannan saƙo a cikin ikkilisiyoyi. Na ɗan lokaci, waɗanda ba za su karɓi sakon ba an kame su da tsoro daga aiwatar da abin da yake cikin zukaɗansu; amma wucewar lokacin ya bayyana ainihin yadda suke ji. Sun yi nufin su yi shiru da shaidar da masu jira suke jin an tilasta musu su bayar, cewa lokutan annabci sun kai zuwa 1844. Cikin bayyana sarai masu bi suka yi bayanin kuskurensu, suka kuma ba da dalilan da ya sa suke sa ran Ubangijinsu a shekara ta 1844. Masu adawa da su ba su iya kawo wata hujja a kan karfafan dalilan da aka gabatar ba. Amma fushin ikkilisiyoyi ya kuna; suka kudura cewa ba za su saurari hujjoji ba, kuma su kulle wannan shaida daga cikin ikkilisiyoyi, domin kada sauran su ji ta. Waɗanda ba su kuskura su hana wa waɗansu hasken da Allah ya ba su ba, an kore su daga cikin ikkilisiyoyi; amma Yesu yana tare da su, kuma suna cike da farin ciki cikin hasken fuskatarsa. An shirya su domin su karɓi sakon mala’ika na biyu.” Early Writings, 235–237.

Bitrus yana wakiltar mutum dubu ɗari da arba’in da huɗu waɗanda, kamar Litch, suka gabatar da gyara ga annabci game da Musulunci da karshen wata masarauta; kuma kamar Snow, Bitrus ma yana gabatar da gyara ga annabcin kofar da aka rufe. Sakon Litch game da bala’i na biyu na Musulunci annabci ne na waje, kuma kofar da aka rufe ta Snow annabci ne na ciki. A wurin Snow, aikin ya fara ne sa’ad da Ubangiji ya ɗauke hannunsa daga kan lambobin, kuma a sa’an nan aka ga cewa wannan hujja ɗaya da a ɗa aka yi zaton tana tabbatar da 1843, a zahiri tana tabbatar da 22 ga Oktoba, 1844. A wurin Litch kuwa, lissafi ne wanda, sa’ad da ya cika, ya saukar da mala’ikan Ru’ya ta Yohanna goma ya tsaya a kan kasa da teku.

Gaskiyar cewa Litch ya sake ƙididdige annabcin nasa kwana goma kafin cika sa tana nuna aikin gyaran wani annabci na baya a matsayin gwaji. Shin farawar a 1840 da karewar a 1844 a hakika alama ce ta annabci game da wani annabci da aka sake ƙididdige shi domin ya zama ainihin Kiran Tsakar Dare? Shin alpha da omega na tarihin Millerite, wanda ya kare da shelan Kiran Tsakar Dare, a hakika suna wakiltar siffon annabci na ainihin Kiran Tsakar Dare na dubu ɗari da arba’in

da huɗu?

A dukkan lokutan biyu na shelar annabcin da aka gyara, an bayyana muhawara a kan saƙon Millerite, gama saƙon ya dami mutane. Sa’ad da Bitrus ya tsaya a Kaisariya Filibi, akwai muhawara a kan saƙon da ya fara tun kafin Kaisariya Filibi, domin cika ne ke tabbatar da cewa a kan maganar Bitrus kaɗai ne saƙon ruwan sama zai sauko. Kaisariya Filibi ita ce idin kaƙoni, wadda ta yi daidai da Kristi yana aika almajirai biyu, masu wakiltar mala’ika na biyu, su kwance jake na Musulunci. Kwance jake na Musulunci yana sanar da farkon saƙon Kukan Tsakar Dare a taron sansani na Exeter, domin isowarsa a kan doki da jinkirin kwana ɗaya, a ranar 13 ga Agusta, Samuel Snow, wanda ya yi jinkiri maimakon ya iso a ranar buɗewa, yana nuna kaɗshen lokacin jinkiri da farkon saƙon da za a ɗauka kamar igiyar ruwa mai kaɗfi sa’ad da taron ya kare a ranar 17.

Rigimar tarihin Millerite, zarge-zargen sarki Ahab, da juriyar Yahudawan masu gardama sa’ad da Almasihu ya shiga Urushalima duk suna bayyana wata gardama wadda take kaiwa ga kammalawarta a idin kaƙoni, sa’ad da aka sakar wa jake. Sakar jakin tabbacin annabci ne da yake nuna kofar da aka rufe a kan Adventism a farkon zamani a Kaisariya Filippi da kuma kofar da aka rufe a kaɗshen wannan zamani a Kaisariya Maritima. Jaki alama ce ta Musulunci na masifa ta uku da take bugun Amurka, har da Nashville, Tennessee. Hasashen da ya gaza na 18 ga Yuli, 2020, yanzu ana gyara shi a hankali a hankali yayin da Ubangiji yake janye hannunsa, kuma yake warware hatimin wahayin Yesu Almasihu. Wannan warwarewar hatimin ta fara ne a jeji a watan Yuli na shekarar 2023.

Wahayin Daniyel goma sha ɗaya

Idin kaƙoni yana wakiltar kaƙo na bakwai, wanda shi ne masifa ta uku, wato Musulunci. Kaƙo saƙon gargadin yaƙi ne na waje, amma kuma ana iya fahimtarsa a matsayin kira na ciki zuwa ga taro mai tsarki. A matsayin jarabawar tantancewa da take farawa sa’ad da kwanaki talatin na jarabawar haikali na biyu suka kare, saƙo ne na waje da kuma na ciki. Jarabawa ta farko ta tushe ta iso a cikin bazalar shekara ta 2024 tare da wahayin waje na maƙiyin Almasihu kamar yadda aka wakilta a cikin Daniyel 11:14.

A waɗannan kwanaki kuma mutane da yawa za su taso su yi gaɓa da sarkin kudu; haka kuma ’yan ta’adda daga cikin mutanenka za su ɗaukaka kansu domin su tabbatar da wahayin; amma za su faɗi. Daniyel 11:14.

Aya ta baya ta gabatar da Panium, kuma shaidar Panium ta ci gaba har zuwa aya ta goma sha biyar.

Gama sarkin arewa zai komo, kuma zai tattara taro mafi girma fiye da na ɗa, kuma lalle zai zo bayan wasu shekaru da runduna mai girma da dukiya mai yawa. Daniyel 11:13.

Sarkin arewa a ayoyi goma zuwa goma sha biyar shi ne ikon wakili na papanci, wanda Ronald Reagan ya wakilta a aya ta goma sa’ad da aka kawar da katangar labulen kaɗfe, kamar yadda rugujewar Katangar Berlin a ranar 9 ga Nuwamba, 1989 ta kwatanta. Aya ta goma sha shida tana nuna kawar da katangar rabuwa tsakanin coci da kasa a dokar Lahadi. Ayoyi goma sha ɗaya da goma sha biyu suna wakiltar yaƙin Yukiren da ya fara a shekara ta 2014, kuma aya ta goma sha uku tana nuna zaɓen shekara ta 2024, lokacin da Trump, shugaban kasa na takwas tun daga

Reagan, wanda kuma shi ne shugaban ƙasa na takwas daga cikin shugabannin ƙasa bakwai da suka gabata, ya “koma” da iko mafi girma, gama sa’ad da ya koma “zai fito da taro mafi girma fiye da na dā, kuma lalle zai zo bayan waɗānsu shekaru.” “Waɗānsu shekaru” dīn su ne shekaru huɗu na Joe Biden.

Bayan 2024, daidai da aya ta goma sha uku, Roma za ta tsoma kanta cikin tarihin annabci na Panium. A ranar 8 ga Mayu, 2025 aka zaɓi papoma na farko daga ƙasar ruhaniya mai dāukaka, kuma ya zaɓi sunan Leo, wanda yake dāuke da halaye masu muhimmanci na annabci da yawa. Sa’an nan kuma a aya ta goma sha biyar aka shiga yaƙin.

Saboda haka sarkin arewa zai zo, ya tara tudu na yaƙi, ya kuma ƙwace birane mafiya katanga; rundunonin kudu kuwa ba za su iya tsayawa masa ba, haka ma zaɓaɓɓen mutanensa, kuma ba za a sami wani ƙarfi na tsayawa masa ba. Daniyel 11:15.

Yaƙin Panium ya fara ne a aya ta goma sha biyar, kuma dabbar ƙasa da Donald Trump yake wakilta za ta ci masarautar kudu. Sarkin kudu a aya ta goma sha dāya ya fara yaƙi da Ukraine, ikon wakilcin papacy, wanda ikon wakilcin papacy na aya ta goma—wato, Amurka—ya ba da kuɗi kuma ya tallafa masa. Sarkin kudu zai yi nasara a yaƙin Raphia, amma a bayan wannan nasarar, rushewar ci gaba a hankali wadda kullum ake danganta ta da halakar masarautar kudu ta maciji, ta bar sarkin kudu a cikin wani matsayi na matuƙar rauni yayin da sarkin arewa ya komo, ya fi kowane lokaci ƙarfi, kuma ya shirya domin yaƙin Panium. Rasha da Putin su ne sarkin kudu sa’ad da Amurka ta ƙaddamar da Yaƙin Ukraine a shekara ta 2014. A shekara ta 2022 mamayar ta fara, jini kuwa ya soma zuba. A shekara ta 2024 sarkin arewa ya komo.

Bitrus yana Kaisariya Filibbi, wanda shi ne farkon ayyana saƙon Kukan Tsakar Dare. Bitrus, kamarsu Iliya da Milleriyawa kamar yadda Litch da Snow suke wakilta, tun da farko ya gabatar da annabcin ƙofar da aka rufe da kuma Musulunci. Cikar wannan annabcin tana bayyana bambanci tsakanin saƙonnin ruwan sama na ƙarshe na gaskiya da na ƙarya, da kuma manzannin gaskiya da na ƙarya. Saƙon Bitrus shi ne saƙon Nashville da Musulunci da aka gyara, kuma sa’ad da yake tsaye a Kaisariya Filibbi, yana tsaye ne a Paniyum, yaƙin da yake kaiwa ga dokar Lahadi ta aya ta goma sha shida. Cikar annabcin Bitrus tana bayyana farkon ayyana Kukan Tsakar Dare, sa’ad da aka saki Musulunci, wanda kuma shi ne, layi bisa layi, sa’ad da yaƙin Paniyum ya iso.

Wahayin Daniyel goma

Bikin ƙahoni yana wakiltar ƙaho na bakwai, wanda shi ne annoba ta uku, wato Musulunci. Ƙaho saƙon gargadi ne, kuma kira ne zuwa taro mai tsarki. Haka kuma, shi ne gwajin tantancewa da yake farawa sa’ad da kwanaki talatin na gwajin haikali na biyu suka ƙare. Wahayin farko na gwaji na waje na tushen antikristi ya zo a lokacin bazarar shekara ta 2024, kuma wahayin na biyu na gwaji na ciki na Almasihu, kamar yadda aka wakilta a cikin Daniyel 10, ya zo a shekara ta 2026.

Sa’an nan na dāga idanuna, na duba, ga shi kuma, wani mutum sanye da lilin, kuma ƙugunsa a dāure suke da zinariya mai kyau ta Uphaz. Jikinsa kuma ya yi kama da dutse beril, fuskarsa kuma kamar bayyana ta walkiya, idanunsa kuma kamar fitilun wuta, hannuwansa da ƙafafunsa kuma kamar launin tagulla da aka goge, muryar kalmominsa kuma kamar muryar taro mai

yawa.

Ni, Daniyel, ni kadai na ga wahayin; gama mutanen da suke tare da ni ba su ga wahayin ba; amma wata babbar rawar jiki ta sauko a kansu, har suka gudu suka buya.

Saboda haka aka bar ni ni kadai, na kuma ga wannan babban wahayi, ba kuwa wani karfi da ya rage a cikina; gama kyawuna ya juya a cikina ya zama lalacewa, ban kuwa riƙe wani karfi ba.

Duk da haka na ji muryar kalmominsa; kuma sa'ad da na ji muryar kalmominsa, sai na fada cikin barci mai nauyi ina a kan fuskata, fuskata kuma tana duban fasa.

Sai ga shi, wani hannu ya taɓa ni, ya sa ni bisa gwiwoyina da kuma bisa tafiɓ hannuwana. Sai ya ce mini, Ya Daniyel, mutum ƙaunatacce ƙwarai, ka gane kalmomin da nake faɗa maka, ka kuma tsaya daidai: gama gare ka ne yanzu aka aiko ni. Da ya faɗa mini wannan magana, sai na tsaya ina rawar jiki. Sa'an nan ya ce mini, Kada ka ji tsoro, Daniyel: gama tun daga ranar farko da ka sa zuciyarka ga fahimta, ka kuma ƙasƙantar da kanka a gaban Allahnka, an ji kalmominka, ni kuwa na zo saboda kalmominka. Amma shugaban mulkin Farisa ya yi tsayayya da ni kwana ashirin da ɗaya: amma ga shi, Mikayel, ɗaya daga cikin manyan shugabanni, ya zo domin ya taimake ni; ni kuwa na tsaya a can tare da sarakunan Farisa. Yanzu na zo ne domin in sa ka fahimci abin da zai faru da mutanenka a kwanaki na ƙarshe: gama wahayin har yanzu yana nufin kwanaki masu yawa. Da ya faɗa mini irin waɗannan kalmomi, sai na sunkuyar da fuskata zuwa fasa, na kuma zama bebe.

Sai ga shi, wani mai kama da surar 'ya'yan mutane ya taɓa leɓunana; sa'an nan na buɗe bakina, na yi magana, na ce wa wanda yake tsaye a gabana, Ya ubangijina, ta wurin wahayin nan baƙin cikina ya komo a kaina, ban kuwa rage da wani karfi ba. Gama ta yaya bawan wannan ubangijina zai iya magana da wannan ubangijina? Gama ni kuwa, nan da nan babu sauran karfi a cikina, ba kuwa wani numfashi da ya rage a cikina.

Sa'an nan kuma wani mai kama da surar mutum ya zo ya taɓa ni, ya ƙarfafa ni, ya ce, Ya mutum ƙaunatacce ƙwarai, kada ka ji tsoro: salama ta tabbata a gare ka; ka ƙarfafa, i, ka ƙarfafa. Da ya yi mini magana, sai na sami karfi, na ce, Bari ubangijina ya yi magana; gama ka ƙarfafa ni. Daniel 10:5–19.

A rana ta ashirin da biyu, Daniyel ya ga wahayin Babban Firist na sama a kwanaki na ƙarshe. Wahayin Roma tana kafawa shi ne gwaji na tushe kuma na farko na shekarar 2024, kuma wahayin Almasihu shi ne gwajin haikali. Yana haifar da rabuwa da rukunin waɗanda suke guje wa Daniyel su buya. Wannan rukuni yana buya a ƙarƙashin ƙarya da yaudara, kuma saboda wannan dalili suna karɓar ruɗi mai karfi.

Sa'an nan aka taɓa Daniyel sau uku, na fari ta wurin Jibrilu, sa'an nan ta wurin Almasihu, sannan a karo na uku ta wurin Jibrilu. A Wuri Mafi Tsarki, sa'ad da aka taɓa Daniyel sau uku yana bayyana ƙarfafawa ne, gama ya fara ne ba shi da karfi sa'ad da ya ga wahayin, amma a taɓawar ta uku daga ƙarshe an ƙarfafa shi. An ƙarfafa shi domin ya fahimci abin da zai sami mutanen Allah a kwanaki na ƙarshe. Sakon annabci game da abin da zai sami mutanen Allah a kwanaki na ƙarshe shi ne saƙon da ake wakilta a cikin misalin budurwai goma.

Daniyel ya fara ba tare da wani ƙarfi ba, domin wahayin Kristi kamar madubi ya bar shi ba shi da ƙarfi; amma a ƙarshen taɓawa uku ɗin nan an ƙarfafa shi, kuma umarnin nan, “ka yi ƙarfi, i, ka yi ƙarfi,” ninkawa ne, wanda yake nuna mala’ika na biyu ko gwaji na biyu. Gwaji na biyu shi ne gwajin haikali inda mutanen Allah ake ƙarfafa su su shelanta saƙon Kukan Tsakar Dare sa’ad da taron sansani na Exeter ya ƙare. Wannan gwajin shi ne gwajin haikali inda babban dutsen rufi, wanda shi ne harsashi da dutsen kusurwa, ya zama babban dutsen rufi mai ban al’ajabi na haikalin, ta haka yana nuna kammaluwarsa. An ƙarfafa Daniyel a rana ta ashirin da biyu, sa’ad da ya shiga Wuri Mafi Tsarki ta wurin bangaskiya. Sa’ad da ya yi haka, Jibra’ilu ya taɓa shi, sa’an nan Kristi ya taɓa shi, sa’an nan kuma Jibra’ilu ya sāke taɓa shi. Saboda haka an ƙarfafa Daniyel domin ya shelanta saƙon a cikin Wuri Mafi Tsarki inda ya ga Kristi a tsakanin mala’iku biyu, kuma wurin da Kristi yake a tsakiya a cikin Wuri Mafi Tsarki shi ne kursiyin jinkai tare da kerubobi biyu masu rufewa suna duban akwatin alkawari wanda aka haskaka daga hasken ɗaukakar Shekinah ta Kristi wanda yake zaune a kan kursiyinsa. An tsara wahayin Daniyel goma ta hanyar annabci da Daniyel yana duban ɗaukakar Kristi a matsayin Shekinah a kan kursiyin kursiyin jinkai, alhali kerubobi biyu masu rufewa suna kafa idonsu a cikin akwatin alkawarin!

Kafin idin ƙahoni, Iliya ya yi iƙirarin cewa saƙonsa na ruwan sama shi kaɗai ne saƙon ruwan sama da yake daga wurin Ubangiji, kuma ya gabatar da annabci mai kaiwa ga cikarsa tare da wani bayyani da yake tabbatar da wanene ko ba wanene manzo ba, da kuma mene ne ko ba mene ne saƙon ba. Na tsawon shekaru uku da rabi kafin Karmel, sarki Ahab yana neman Iliya, domin akwai wani zamani na gardama da yake gabatar da Karmel. Dutsen Karmel dai kawai gwajin litmus ne inda hali yake bayyanuwa. Irin wannan zamani a tarihin Milleriyawa ya ƙunshi irin wannan shaidar, domin waɗanda suka ƙi saƙon sun rufe masu aminci a waje da iƙilisiyoyi, kuma daga nan masu aminci suka ɗaga saƙo suna kiran mutane su fito daga tsoffin mutanen alkawari da suka fāɗi, waɗanda ake ƙetarewa.

Bitrus yana a dokar Lahadi ta Fentikos yana shelanta saƙon Yowel, abin da ke nufin Bitrus yana shelanta wannan saƙo ɗaya a lokacin da zamanin Kukan Tsakar Dare ya fara a ƙarshen taron sansani na Exeter, wanda ya fara ne sa’ad da aka gyara annabcin Bitrus kamar yadda aka gyara saƙonnin Snow da Litch. Muƙabala kullum tana gabatar da cika annabcin. Saboda haka, muƙabalar tana farawa kafin cika annabcin.

Saƙon da yake haddasa damuwa ga Ahab, Jezebel da annabawanta, da Yahudawan zamanin Almasihu masu gardama, da Furotestoci da suka fāɗi na tarihin Millerite, Bitrus ya bayyana shi a matsayin littafin Joel. Kafin gwaji na uku na litmus wanda saƙin jake yake alamta shi, Adventism na Laodicea ya kai wa saƙon Bitrus hari, sai Bitrus ya mayar da martani ga wannan ƙin yarda ta wurin bayyana cewa manzannin ba su bugu ba ne, sai dai kawai cikawar surori uku na Joel ne. Surori ukun Joel sun fara da kakkausar hukunci a kan Adventism na Laodicea. Sa’ad da saƙon ya kai kunnen waɗanda suka bugu da giya mai ƙarfi, za su mayar da martani. Sun fuskanci Almasihu sa’ad da Ya sauko daga kan dutsen yana kan hanyarsa zuwa Urushalima, kuma suka sake fuskantarSa a Urushalima.

An kwance jakin, shiga ta fara; Yahudawan masu gardama suna son a yi shiru da saƙon. Yesu ya ci gaba, sa’an nan ya tsaya ya yi kuka saboda kwanakin ƙarshe na lokacin jarrawar Adventism.

Sa'an nan a Urushalima aka sake samun wata arangama da Yahudawan da suke son jama'a su daina sakonsu. Da rana ta fādi a wannan rana, jarrabawar al'ummar Yahudawa ta kai wani sabon mataki. Ci gaban wannan kin yarda ya ci gaba har zuwa mutuwar gicciye, kuma ya fara da karfi ne da tashin Li'azaru, wanda ya nuna isowar mala'ika na biyu da kuma lokacin jinkiri.

“Betaniya tana kusa kwarai da Urushalima har labarin tashin Li'azaru daga matattu ya isa birnin da sauri. Ta wurin 'yan leken asiri waɗanda suka shaida wannan mu'ujiza, shugabannin Yahudawa suka sami cikakken labarin abin da ya faru cikin gaggawa. Nan da nan aka kira taron Majalisar Sanhedrin domin a yanke shawara game da abin da ya kamata a yi. A yanzu Almasihu ya bayyana sarai ikonsa bisa mutuwa da kabari. Wannan babban mu'ujiza ita ce shaida mafi girma da Allah ya gabatar wa mutane cewa Ya aiko Dansa zuwa duniya domin cetonsu. Wata bayyananniyar nuna ikon Allah ce da ta isa ta gamsar da kowane tunani da yake karfashin mulkin hankali da lamiri haskakakke. Da yawa daga cikin waɗanda suka ga tashin Li'azaru daga matattu suka kai ga ba da gaskiya ga Yesu. Amma kin jinin firistoci a kansa ya karu kwarai. Sun riga sun ki dukan kananan shaidu na allahntakarsa, kuma wannan sabuwar mu'ujiza ba ta yi musu komai ba sai kara hura musu fushi. An ta da mataccen a cikin cikakken hasken rana, a gaban taron shaidu masu yawa. Babu wata dabara da za ta iya kawar da irin wannan shaida. Saboda wannan dalili ne ma gaba ta firistocin ta kara tsananta, har ta zama mafi kisankai. Sun fi kowane lokaci kuduri a kan dakatar da aikin Almasihu.”

“Sadukiyawa, ko da yake ba su nuna tagomashi ga Almasihu ba, ba su cika da irin mugunta a kansa kamar yadda Farisiyawa suke ba. Kiyayyarsu ba ta kai wancan tsanani ba. Amma yanzu sun firgita kwarai. Ba su gaskata da tashin matattu ba. Da suke gabatar da abin da ake kira kimiyya, sun yi gardama cewa ba zai yiwu ba a maido da gawa zuwa rai. Amma da kaɗan daga kalmomi daga Almasihu, an rushe ka'idarsu. An nuna cewa su jahilai ne game da Nassosi da kuma ikon Allah. Ba su ga wata hanya ta kawar da tasirin da mu'ujizar ta yi a kan jama'a ba. Ta yaya za a juya mutane su bar shi wanda ya yi nasara har ya kwace matattunsa daga kabari? An baza rahotannin karya, amma ba za a iya musun mu'ujizar ba, kuma yadda za su hana tasirinta ba su sani ba. Har zuwa wannan lokaci Sadukiyawa ba su karfafa shirin kashe Almasihu ba. Amma bayan tashin Li'azaru daga matattu suka yanke shawara cewa sai dai ta wurin mutuwar sa kaɗai za a iya tsayar da zarge-zargensa marasa tsoro a kansu.” The Desire of Ages, 537.

Mutuwar Lazarus ta nuna farkon kwanaki huɗu da Yesu ya yi jinkiri. Mutuwarsa ta wakilta zuwan mala'ika na biyu, wanda yake nuna farkon lokacin jinkiri. Tashinsa daga matattu yana nuna tashin shaidu biyu a ranar 31 ga Disamba, 2023, bayan shekaru ashirin da biyu da 9/11. Tashinsa daga matattu yana nuna tashin matattun kasusuwan busassu na Ezekiyyel. Tashinsa daga matattu an yi masa kamanci ta wurin halittar Adamu, wadda ta kunshi haɗuwar bil'adama, da yumbu ke wakilta, da Allahntaka, da numfashin rai ke wakilta.

“Firistoci da shugabannin Yahudawa sun ki Yesu; amma taron jama'a masu yawa sun yi cincirindo domin su saurari kalmominsa na hikima kuma su shaida manyan ayyukansa masu iko. Mutanen sun motsu da zurfin sha'awa kwarai, suka bi Yesu cikin damuwa domin su ji koyarwar wannan malami mai ban mamaki. Da yawa daga cikin shugabanni sun ba da gaskiya gare Shi, amma ba su yi karfin halin furta bangaskiyarsu ba, domin kada a kore su daga

majami'a. Firistoci da dattawa suka yanke shawarar cewa dole a yi wani abu domin a janye hankalin mutane daga wurin Yesu. Sun ji tsoron cewa kowa zai ba da gaskiya gare Shi. Ba su ga wata mafaka ga kansu ba. Dole su rasa matsayinsu ko kuwa su kashe Yesu. Kuma bayan sun kashe Shi, har yanzu za a kasance da waɗanda suke rayayyun abin tunawa na ikonsa. Yesu ya ta da Li'azaru daga matattu, kuma sun ji tsoron cewa idan suka kashe Yesu, Li'azaru zai ba da shaida game da babban ikonsa. Mutane suna ta tururuwa domin su ga wanda aka ta da daga matattu, kuma shugabannin suka kudura su kashe Li'azaru ma, domin su dakatar da wannan tayar da hankali. Sa'an nan za su mayar da mutane ga al'adu da koyaswar mutane, ga biyan zakka na na'a-na'a da sadab, kuma su sāke samun rinjaye a kansu. Sun amince su kama Yesu sa'ad da yake shi kaɗai; domin idan sun yi koƙarin kama Shi a cikin taro, sa'ad da zukatan mutane duka suke cike da sha'awa gare Shi, da an jejjefe su da duwatsu." Early Writings, 165.

A ranar 18 ga Yuli, 2020 aka kashe shaidun nan biyu na Ru'ya ta Yohanna, kuma mala'ika na biyu da lokacin jinkiri suka iso. A ranar 31 ga Disamba, 2023 aka fara tsarin tashin matattu mai matakai biyu. Mataki na farko shi ne harsashi; mataki na biyu kuwa shi ne gina haikalin a bisa harsashin. Ikilisiyar Adventist ta Rana ta Bakwai ta Laodicea ta tsani sakon tun daga lokacin da aka haife shi a 1989, kuma har yanzu tana kinsa. Yanzu da shaidun nan da aka tsana, waɗanda suka dɗauka sun mutu, sun sāke rayuwa; za su kara tsanar sakon fiye da dā. Za su yi gardama game da annabcin ranar 18 ga Yuli, 2020 da irin dafin kiyayyar da Yahudawa suka yi game da tashin Li'azaru daga matattu. A cikin tarihin gwajin haikali, Bitrus zai amsa zarge-zargensu marasa inganci ta wajen nuna zuwa littafin Yowel a matsayin amsar dukan karairayinsu.

Za mu ci gaba da wannan nazari a talifi na gaba.